

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

VÅR REFERANSE
13/12330

DERES REFERANSE

DATO
17.03.2021

Motsyklisk kapitalbuffer første kvartal 2021

Finanstilsynet viser til Norges Banks brev av 17. mars 2021 til Finansdepartementet med råd om motsyklisk kapitalbuffer første kvartal 2021.

Finanstilsynets vurderinger av finansiell stabilitet og situasjonen i bankene er omtalt i Finansielt utsyn desember 2020 (publisert 2. desember 2020) og Resultatrapport for finansforetak 2020 (publisert 23. februar 2021).

Aktiviteten i norsk økonomi har tatt seg opp etter kraftig fall i mars og april 2020. Aktivitetsnivået er likevel fortsatt lavere enn før krisen. Vaksinasjon gir håp om at smitteverntiltak etter hvert kan trappes ned, slik at aktiviteten i virksomheter som er særlig berørt av smitteverntiltakene, kan normaliseres. Usikkerheten er likevel fortsatt stor. Utviklingen vil blant annet avhenge av smittesituasjonen og smitteverntiltakene, samt eventuelle varige endringer i adferd og produksjonsmønstre som følge av pandemien.

Rentenedsettelsen i fjor vår har stimulert etterspørselen i boligmarkedet. Temperaturen i boligmarkedet har vært høy det siste året, og boligprisene har steget mye. Ved utgangen av februar var tolv månedersveksten i boligprisene 9,7 prosent. Prisene på næringseiendom har også økt mye over mange år. Fallhøyden i begge markedene er allerede høy, og det er fare for at den vil øke ytterligere fremover. Det bidrar til økt sårbarhet i realøkonomien og det finansielle systemet.

Begrunnelsen for å sette ned kravet til motsyklisk kapitalbuffer i mars 2020 var å redusere risikoen for at en strammere utlånspraksis i bankene skulle forsterke det økonomiske tilbakeslaget. Etter Finanstilsynets vurdering er det ikke tegn til en uheldig innstramming i bankenes kredittgivning. Kredittverdige kunder, både blant husholdninger og ikke-finansielle foretak, har fortsatt god tilgang på kreditt.

Gjeldsbelastningen i norske husholdninger er høy, både historisk og sammenlignet med andre land, og kredittveksten har steget de siste månedene. I januar var tolv månedersveksten i husholdningenes gjeld 4,9 prosent. Gjeldsveksten i 2020 var høyere enn inntektsveksten. Finanstilsynets boliglånsundersøkelse viser også at andelen nye lån til låntakere med høy samlet gjeldsgrad er høy og økte i 2020. Mange husholdninger er sårbare for renteøkning, inntektsbortfall og/eller prisfall på boliger.

Gjeldsveksten i ikke-finansielle foretak har også økt den siste tiden. I januar var tolv månedersveksten fra innenlandske kilder 4,2 prosent.

Lønnsomheten i norske banker ble noe redusert i 2020 som følge av lavere innskuddsmargin og en moderat økning i utlånstapene, men er fortsatt god. Bankenes tapsavsetninger var særlig store i første kvartal 2020. Mye av tapene kan knyttes til olje- og offshorerelaterte næringer, der mange av

engasjementene var tapsutsatte også før pandemien. Det er, som nevnt, fortsatt stor usikkerhet om den økonomiske utviklingen. Selv om aktivitetsnivået i norsk økonomi under ett tar seg opp, bør det tas høyde for at bankenes tap kan øke når myndighetenes støtteordninger fases ut.

Egenkapital er avgjørende for bankenes risikobærende evne og evnen til å yte nye lån. I lys av den store usikkerheten og risikoen for økte utlånstap, er det derfor viktig at bankene er forsiktige med utbyttebetalinger og annen utdeling av egenkapital i tråd med norske og europeiske myndigheters anbefalinger.

Bankenes regulatoriske kapitaldekning har økt siden de europeiske kapitalkravsreglene trådte i kraft i Norge fra utgangen av 2019. En vesentlig del av denne økningen skyldes imidlertid regelverksendringer som ikke medfører en reell bedring i bankenes soliditet. Sammen med nedsettelsen av kravet til motsyklisk kapitalbuffer fra 2,5 prosent til 1 prosent i mars 2020, og til tross for at systemrisikobufferen er økt for de største bankene fra utgangen av 2020, har dette bidratt til at norske banker under ett har en kapitaldekning vesentlig over kapitalkravene. De aller fleste banker vil ha en god margin til kapitalkravet og anbefalt kapitalkravsmargin også med et krav til motsyklisk kapitalbuffer på 2,5 prosent.

God tilgang på kreditt for husholdninger og foretak, økt vekst i husholdningenes gjeld, sterk vekst i eiendomspriser og en kapitaldekning i bankene som er vesentlig over senkede regulatoriske krav, kan tilsi at motsyklisk kapitalbuffer raskt settes tilbake til 2,5 prosent. Over tid er det de regulatoriske kravene som avgjør bankenes soliditet, og kravene bør innrettes slik at den reelle soliditeten opprettholdes.

Norges Banks komité for pengepolitikk og finansiell stabilitet har besluttet å gi Finansdepartementet råd om å holde motsyklisk kapitalbuffer uendret på 1 prosent. Komitéen ser samtidig for seg at bufferkravet på noe sikt skal tilbake til 2,5 prosent. Beslutninger om å øke satsen skal normalt tre i kraft først etter 12 måneder, og Finanstilsynet mener det nå er gode grunner til å beslutte å øke bufferkravet. Et klart signal om at bufferkravet skal tilbake til 2,5 prosent når krisen er over, vil likevel påvirke bankenes kapitalplanlegging. Finanstilsynet kan på det grunnlag slutte seg til Norges Banks råd.

For Finanstilsynet

Morten Baltzersen
finansstilsynsdirektør

Per Mathis Kongsrud
direktør for digitalisering og analyse

Kopi til:
Norges Bank